

Drift, Slotshaver

Bernstorff Slotshave

25.09.2008

SES 5007/4306-0003

Kontaktgruppemøde - referat

LST

Referat af Kontaktgruppemøde nr. 6, Avlsgården, 24.09.2008

Deltagere:

Gerda Rump Christensen, Foreningen til Gentofte Kommunes Udvikling og Forskønnelse (FOGUS)

Christian L. Bardenfleth, Foreningen Bernstorffsparkens Venner

Finn Holm-Jørgensen, Lokalhistorisk forening for Gentofte Kommune

Vibeke Knudsen, Dansk Kennel Klub

Bjørn Borgen Hasløv, bruger repræsentant

Iben Holten, Foreningen Bernstorffsparkens Venner

Lene Ørduk Hoffmann, Gentofte Kommune

Bjarne Nørgaard, Slots- og Ejendomsstyrelsen

Stine Nielsen, Slots- og Ejendomsstyrelsen

Niels Møllergaard, Slots- og Ejendomsstyrelsen

Ikke til stede:

Erik Riis Svendsen, Friluftsrådet Kreds Storkøbenhavn Nord

Ulrik Reeh, Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite

Henrik Glahn, Foreningen til Gentofte Kommunes Udvikling og Forskønnelse (FOGUS)

Jacob Leth, Sportsrideklubben

Søren Schächter, Fællesrådet for grundejerforeninger i Gentofte Kommune

Finn Bech, Svenske Villa

Cornelia Zibrandtsen, bruger repræsentant

Ole Rosendahl, Sportsrideklubben

Tanguy Laviolette, Slots- og Ejendomsstyrelsen

Dagsorden:

1. Siden sidst
Havens drift siden sidste møde
Udlejning Bernstorff Slot
2. Evaluering af kampagnen "Gode vaner..."
3. Fremlæggelse af formidlingsmateriale anvendt ved havetræf og status for gartneriområdet
4. Planlagte projekter og arrangementer
  - Renovering af vejen til Tehuset
  - Flytning af materialplads til ridebanen - hvad skal der ske

hvor den nuværende ligger?

- Indplantning 2008/2009 herunder bøgestykket mod Jægersborg Allé

5. 10-års budgetter
Havedrift
Bygningsdrift
6. Eventuelt
7. Fastlæggelse af næste møde
herunder forslag til punkter til dagsordenen

1. Siden sidst.

Niels Mellergaard bød velkommen og fremviste nye postkort med Bernstorff Slotshave.

Havens drift siden sidst

Niels Mellergaard orienterede om, at Beredskabsstyrelsen er fraflyttet slottet, og der pågår et udbud for at finde en ny lejer. Der er indkommet forskellige tilbud og pt. forhandles der med to parter. Der er dog ingen afgørelse endnu. Slottet er fredet, hvorfor evt. ændringer i indretningen af slottet er underlagt disse vilkår.

Bjarne Nørgaard fortalte, at det for gartnerne har været en god sommer, arbejdet er udført til rette tid og beskrevet kvalitet.

Naturgræsset er i år, i modsætning til sidste år, blevet slået og fjernet uden problemer med kørespor o.l.

I rosenhaven arbejdes der på at få de sidste historiske sorter indplantet og rosenhaven har fået mange positive tilkendegivelser fra havens gæster. Iben Holten viderebragte dog en klage over at rosenhaven ikke blev passet ordentligt – der har i en periode været mange visne blomster. Udsagnet blev taget til efterretning.

Der har på søndage i foråret og sommeren været serveret te i Tehuset i samarbejde med Sings Tehus. Arrangementet har fungeret godt, og der har været en del besøgende. SES håber at te-arrangementet kan gentages til næste år.

Muren mellem stien til Tehuset og gartneri-området er blevet færdig, efter mange strabadser. Bøgehækken og hegnet vil blive reetableret i dette efterår.

Bjørn Borgen Hasløv spurgte om hvorfor den nye mur ikke er i samme højde som den gamle. Bjarne Nørgaard har efterfølgende forespurgt den ansvarshavende arkitekt og fået oplyst at højden svarer til den gl. mur.

En del bøgetræer i haven mistrives med tidligt løvfald til følge. Bøg tåler ikke våde vintre. Det beskadiger rodnettets og i den følgende sommer kan vandforsyningen til træer ikke opretholdes. En problemstilling der er set på flere lokationer i landet.

Træerne i slotshaven er nu markerede og udviklingen følges på de enkelte træer. Askesygen er også kommet Bernstorff Slotshave.

Bjørn Borgen Hasløv foreslog at der bl.a. indplantes egetræer som erstatning for bøgetræer.

SES har til daginstitutionerne i Gentofte kommune fremsendt brev om mulighederne for at anvende gartneriområdet, væksthuse og Avlsgårdens have til leg og

oplevelser. Det er dog et problem at der ikke findes et toilet. Der arbejdes på at finde en løsning.

Iben Holten spurgte til planerne om indretningen af Avlsgårdens have. Bjarne Nørgaard oplyste at den fremtidige anvendelse af Avlsgårdens bygninger endnu ikke er på plads, hvorfor planerne for havens udformning og anvendelse afventer kommende aktiviteter.

Finn Holm-Jørgensen har talt med Jens Hendeliowitz som udtaler at haven mangler historiske vækster, lige som dem der blev indført på Bernstorffernes tid. Ligeledes mener Jens Hendeliowitz at pinetet er lidt forsømt. Bjarne Nørgaard oplyst et der netop er blevet indplantet 40 nye nåletræer i pinetet og at flere vil komme til.

Bjørn Borgen Hasløv fremsatte et ønske om at de gamle jorddiger fra før Bernstorffernes tid bliver bevaret.

Iben Holten bemærkede at hun fandt det vigtigt at brugen af haven blev afbalanceret mellem historiske bevaring og de nutidige behov.

Bjarne Nørgaard orienterede om havevagtordning. Tre dage om ugen har der været en runderende vagt. Af vagtrapporten fremgår det at problemet primært har været at påtale cyklister på gale veje, hunde i Svanedammen og voldsom leg mellem hunde til gene for havens øvrige gæster. Publikum har taget godt imod vagten.

Vagtordningen påtænkes stoppet 1. oktober, men kommer igen omkring 1. april 2009. Der blev spurgt om vagten kan udskrive bøder. Niels Møllgaard oplyst at vagten ikke har bemyndigelse til dette, men han kan indgive en anmeldelse til politiet ligesom vagten kan bortvise gæster fra haven ved forseelserne gentages.

Vibeke Knudsen bemærkede at vagtordningen var en god idé, den har skabt trykthed i haven, hun syntes dog også at vagterne burde kunne udskrive bøder.

Der blev spurgt om rulle-ski er at betragte som cykler? Der har været lidt problemer med rulle-skiløbere i høj fart. SES undersøger.

2. Hundekampagnen

Bjarne Nørgaard orienterede om at hunde-kampagnen har fungeret godt og har medført en forøget selvdisciplin blandt hundeejerne. Kampagnen med opstart i april blev afsluttet i august og Bjarne Nørgaard spurgte til ønskerne for fremtiden.

Christian L. Bardenfleth svarede at folderne burde være tilgængelig i haven indtil andet bliver aftalt. Forslaget blev taget til efterretning.

Bjørn Borgen Hasløv spurte hvorfor hunde-plakaten ikke er opsat på bagsiden af de a-bukke, der står i haven. Bjarne Nørgaard kunne oplyse at a-bukkene som udgangspunkt kun er i haven ved annoncering af særlige begivenheder. På sigt ønskes nye permanente infoskilte på centrale steder i haven.

Vibeke Knudsen mente at kampagnen har haft en vis effekt, det gode samarbejde har givet nogle erfaringer som kan bruges i andre sammenhænge.

Bjarne Nørgaard bemærkede at der fortsat kommer klager over hundeadfærden. Det er nok umuligt at undgå klager men det er positivt, hvis problemet kan minimeres.

Der har været en artikel om håndteringen af hunde-luftning i offentlige parker, herunder Bernstorff Slotshave i Fagbladet Grønt Miljø – artiklen er vedlagt referatet.

3. Havetræf

Den 30. august var der havetræf i haven, hvor der kom ca. 120 personer fordelt på 4 omvisninger. Formålet med havetræffet var at sætte gang i dialogen med brugerne og

formidle både havens historie, havedriften med fokus på frugt- og rosendyrkning i gartneriet. Der er blevet udarbejdet materiale hvor de forskellige sorter og dyrkningsmetoder er beskrevet. Materialet kan findes på SES.dk. Ligeledes er der i haven opsat skilte med sortsnavne og beskrivelser af de forskellige espalier-former. Beplantningen i de to områder er baseret på historiske kilder og der arbejdes videre på at finde nye informationer om haven fra 1750'erne og frem.

Der blev spurgt til de manglende jernlåger ved indkørslen til haven ved Telegrafhusene fra Vældegårdsvej, som pt. er taget af. Bjarne Nørgaard oplyste at jernlågerne var i depot og afventer en bevilling til istandsættelse af jernlåger og murværk. Da prioriteringen af det næste 10 års budget pågår, er der p.t. igen planer om at iværksætte dette arbejde.

Der blev fra flere sider ytret ønske om at få renoveret de to piller i gartneri-området ved Svanedammen. Bjarne Nørgaard kunne oplyse, at dette arbejde igen var et spørgsmål om prioriteringer i den tildelte økonomi. Arbejdet vil anslået koste ca. 250.000 kr.

Iben Holten gav udtryk for, at SES burde prioritere vedligeholdelse af de elementer, der er i haven, frem for at sætte nye projekter i værk.

4. Planlagte projekter i 2008

I budgettet for 2008 er der afsat midler til renovering af belægningen på Ved Slotshaven fra slotsgartnerboligen til lågen ved Tehuset. Det første stykke ned til bommen bliver belagt med asfalt. Det næste stykke til og med vinbakken bliver en asfalt belægning med brunlige sten i overfladen. Det sidste stykke ind i haven bliver almindelig grussti. SES forventer at projektet kan være færdigt i løbet af foråret. Bjørn Borgen Hasløv var betænkelig i forhold til cykelstyrt på asfalt belægningen med sten i overfladen.

Lene Ørdukk Hoffmann forklarede at stenene vil være afrundet og derfor ikke give så ubehagelige skammer som belægning af knust granit. Desuden er det kun i en kort periode at løse sten kan forekomme.

Arbejdet med at flytte den nuværende materielplads (ved Norske Hytten) til et areal ved ridebanen med indkørsel fra Bernstorffsvej går snart i gang. Sportsrideklubben er indforstået med, at der inddrages et areal til dette formål, som tilgodeser begge parter. Løsningen betyder, at den tunge kørsel i haven kan blive begrænset. Det er endnu ikke besluttet, hvordan den gamle materielplads skal anvendes. Christian L. Bardenfleth stillede forslag om, at materielpladsen udlægges til skov. Bjarne Nørgaard gav udtryk for, at der også kunne laves en form for naturlegeplads – hvilket Iben Holten tog afstand fra.

Finn Holm-Jørgensen spurgte til planerne for Kommandocentralen – Niels Møllergaard oplyste at der ingen planer er i øjeblikket.

Der skal indplantes nye vækster i Bøgestykket ved Jægersborg Allé. Formålet er at skærme vejen mere af for parkens gæster. En del af tjørnen m.fl. mellem ridestien og havestien bevares, og supplerende indplantning iværksættes. På den anden side havestien langs Bøgestykket indplantes der også nye vækster som tjørn, tuja m.fl. En del af de nuværende bøgetræer fjernes for at give lys til nyplantningerne. Hvis de nye beplantninger giver det ønskede resultat, kan samme løsning anvendes langs havestien til Lille Bernstorff.

Bjarne Nørgaard ytrede ønske om, at Gentofte Kommune slog beplantningen mellem ridestien og Jægerborg Allé.

5. 10-års budget

Niels Mellergaard orienterede om 10-årsbudgettet. Der naturligt ikke økonomiske midler til alt det arbejder SES ønsker at iværksætte i slotshaverne. En ekstern konsulent medvirker i udarbejdelsen af 10-års budgettet. De ønsker der er om projekter og vedligehold i Bernstorff Slotshave vil indgå i den samlede pulje for alle slotshaver og prioriteret mellem haverne og sluttelig blive fremlagt for departementet til kommentar og endelig accept.

Liste over ønsker til kommende projekter i Bernstorff Slotshave blev oplæst.

Iben Holten gav udtryk for at hun ønsker åkanderne i Svanedammen tilbage.

6. Eventuelt

Bjørn Borgen Hasløv ønsker at fratræde gruppen. Han blev takket mange gange for sit engagement af Niels Mellergaard.

Niels Mellergaard udbad sig gode idéer til, hvordan en eventuelt ny bruger repræsentant kan findes.

Iben Holten gav udtryk for at der var behov for betænkningstid til dette spørgsmål, hvorfor det ville være ønskeligt at sætte det på næste dagorden.

Finn Holm-Jørgensen oplyste at Niels Mellergaard holder et foredrag om Kongelige Haver i Gentofte i Lokalhistorisk forening. Det er den 28. oktober kl. 19.30 i riddersalen på Charlottenlund Slot. Alle er velkomne

7. Fastlæggelse af næste møde

Næste ordinære møde bliver i marts 2009. Invitation følger.

Punkter til dagsorden er: Anvendelse af materielpladsen, status på bøgerne, ny bruger repræsentant.